

Izhaja:
vsako sredo zjutraj
in petek zjutraj.
Stane za celo leto 15 L.
> pol leta 8 >
> četrta leta 4 >
Za inozemstvo celo
leto lir 40.
Na naročila brez do-
poslane naročnine se
ne moremo ozirati.
Odgovorni urednik:
Polde Kemperle.

GORIŠKA STRAŽA

Št. 35

Gorici, v petek 7. maja 1926.

Leto IX

Netrankirana pisma se
ne sprejemajo. Oglasi se
računajo po dogovoru
in se plačajo v naprej.
List izdaja konsorcij
»GORIŠKE STRAŽE«.
Tisk Zadrugne tiskarne
v Gorici, Riva Piazzute
štev. 18.
Uprava in uredništvo:
ulica Mamei štev. 5.
(prej Scuole).
Telef. int. štev. 308.

Za „Narodni svet“.

Neki skromen gospod je napisal v »Eдинosti« od 5. t. m. pod naslovom »Narodni svet« članek, ki naravnost kliče po odgovoru. Poglejmo, kaj pravi in piše. Prežekal se ne bom z njim, ko sumničji, da išče naša struja v »Narodnem svetu« rešitev za svojo »zavoženo politiko«. Saj bo imel »Narodni svet« vendar druge naloge, kakor reševati »zavoženo strankarstvo«. Spotaknil se tudi ne bom na njegovem očitku, »da niso hoteli strujarji skupnega dela v letih 1921 in 1922,« ker je prežalostno pisati kako je n. pr. Trst priskočil na pomoč Gorici v prevažnem vojnem odškodninskem vprašanju. Spregovoriti hočem samo o par zadevah, ob katere večkrat trčimo v dnevni politiki, ki pa kot zastarela navlaka že davno spadajo za plot. Na jasno in pošteno začrtani politični poti nimajo mesta. Kar bom povedal, je seveda moje osebno mnenje in se nikakor ne vtikam v območje merodajnih političnih organizacij.

Gospodje iz nasprotnega tabora, katerim sledi tudi člankar »Eдинosti«, se vedno in povsod postavljajo kot edino pravokrvni Slovenci, kot požrtvovalni delavci za narod, nas pa prikazujejo za manjvredne. Gospodje, pregledajte brez domišljave prevzetnosti njive in razore, ki jih obdelujete in vrzite potem brez zle misli svoj pogled na sosedove poljane, pa boste videli, da so tudi pri nas globoke brazde, obdelovane z ljubeznijo. Preštejte vrste vaših žrtev in mučenstev, pa premostrite še naše; dvomim, da odnesete prvenstvo. Poglejte našo »Gor. Stražo in povejte, če ne sme s ponosnim in vedrim čelom reči pred celokupnostjo, da je branila in brani pravice in dobrine našega naroda do skrajnosti! Prenehajte, zato že enkrat z neresničnimi, koristolovskimi očitki!

Člankar »Eдинosti« se nadalje izreka proti »Narodnemu svetu« in se ogreva za tržaško politično organizacijo, ki mora postati zopet edina politična organizacija Slovanov v Italiji. Končajmo že vendar enkrat varati sebe in javnost! Povejmo odkrito in brez ovinkov: med Slovani v Italiji so tri skupine, tri struje, tri stranke: ena, ki se zbira okrog tržaške »Eдинosti«, druga, ki sledi praporu »Goriške Straže« in tretja — komunistična. Te tri skupine, te tri stranke ločijo bistvene načelne razlike v kulturnih, socialnih, političnih in gospodarskih vprašanjih. Ali ne tiči »Eдинost« v čevlji svobodni selnega drja Žerjava? Ali ne izpoveduje »Goriška Straža« brez prikrivanja načel Krekovihi? In kako je s komunisti, o tem je škoda izgubljati besede? Med prvima dvehma se vrše sedaj pogajanja za »Narodni svet«. Kakor sem poudaril, se razlikujeta v bistvenih načelnih točkah, kakor si nasprotujeta programa njunih mojestrov. In ta načela žive in ustvarjajo v narodu ter imajo tudi svojo zgodovinsko ozadje. Ni jih dala povojna doba in ni jih zbrisala medvojnica. Z vsem našim narodnim ravjem so tesno spojena in tvorijo del njegovega življenja in snovanja. Samo domišljav fantaz mora biti mnenja, da se da s praznim geslom od zgoraj iz človeškega

srca in značaja izruti nekaj, kar tvori del njegovega bistva. Ker tega ni mogoče, so in bodo ostala nasprotstva. Nasprostev pa ni mogoče zliti v kleno, zdravo enoto. Plodna, živa, borbena in udarna enotnost je mogoča samo do meje, ki še ne pozna nasprotstev. Zato se dve nasprotni politični stranki ne dasta stopiti v eno, ustvarita si pa lahko organ, ki vodi njune skupne zadeve. V našem slučaju je to zahtevani »Narodni svet«.

Živimo v demokratični, ljudski dobi in ne več v času slavohlepni prvoborniljskih veličin, zato je za zdrav »Nar. svet« potrebna zavest, da smo enakovredni in enakoveljavni ljudje. Gotovi krogi se pa v to ne morejo živeti. »Za tron jim gre«, mi je rekel pred dnevi znan goriški gospod, ki pa oddalec ni naš somiš-

ljenik, ko je nanesta med pogovorom beseda na »Narodni svet«. Rezka, ostrá opazka, o kateri pa ne mislim dalje razglabljati, saj vsebuje obsodbo, kakor hujše ni lahko izreči.

Naj zaključim! Edinjši »Narodnega sveta« niso nikoli hoteli. Ko respodenca med drjem Wilfanom in drjem Besednjakom to jasno dokazuje. Ker so se pa bali svete ljudske jeze, so se navidezno podali v pogajanja. Sedaj bi se radi umaknili iz križpotja, na katerega so zasli. Zato naročujejo članke kakor je zgoraj označeni; pripravili bi radi razpoloženje za odklonitev »Narodnega sveta«. Misel o tej prepotrebni ustanovi pa je že tako globoko zajela vse ljudstvo, da edinjšem njihovo manevriranje ne bo nič pomagalo. Preko dežele gre že vesela sluhnja, da bomo v doglednem času imeli »Narodni svet«. Polde Kemperle.

Kaj se godi po svetu?

Ogromni boj angleškega delavstva proti lastnikom premogišč narašča zmeraj bolj. Danes že ve angleški farmer kje doli v Avstraliji ali gori na Alaski, da je na britskem otoku zažarela socialna borba tega stoletja.

V zadnji številki smo bravcem obrazložili vzroke in početke stavke, ki se je od torka dalje isprevrгла v splošno stavko petmilijonske delavske množice.

Tekma dveh svetov.

Na prvi hip bi se pozdelo, da stremlje angleški delavec le za znižanjem delovnega urnika in za zvišanjem svoje mezde za par »pencev«; na nasprotni strani pa da skušajo delodajalci svoje delavstvo izkoristiti, da bolj zvrhajo svoje mošnje.

V celoti se opaža znano dejstvo, da skušajo lastniki izboljšati stanje angleškega premogarstva in industrije le na račun delavca. Oni tarnajo o slabi kupčiji in kako leze angleško gospodarstvo navzdol, a sami nečejo prijeti za zavore, marveč vihtijo bič nad delavcem, naj za manj dela in več časa. Vedno ista pesem, da morajo spodnji nositi težo vse stavbe. Izkoriščanje delavnih množic je že vrojeno sedanjemu družabnemu redu, zato se pojavlja i v Angliji.

Sedanji angleški štrajk pa kaže poleg tega tudi borbo izumirajoče dobe z novim vekom. Vso politično zgodovino Angleške napolnjuje le tekma med dvema zgodovinskima angleškima strankama, med konservativno in liberalno. Ti dve sta obvladovali angleški parlamentarizem stoletja in stoletja. Šele povojni je vznikla tretja stranka, angleška delavska stranka »Labour Partii«. Zbrala je krog sebe angleško delavstvo in je postavila nasproti onima grofovskima in veleposestniškima strankama. Pod Mac Donaldom je prišla celo na vlado, a je zopet podlegla konservativcem, ki danes pod Baldwinom neomejeno vladajo. Liberalci pod Lloyd Georgem danes ne predstavljajo moči. Tako je povojna doba vrgla na oder dva borilca za moč, za oblast nad tisočletno konservativno Anglijo: konservativce in delavske stranke. Zato predstavlja sedanja splošna stavka borbo angleškega kapitala proti novi struji, ki hoče obvladati Anglijo. Otdod

želja lastnikov premogišč, da bi razbili enotno delavsko fronto, zato se upirajo skupni mezdni pogodbi in hočejo, naj se vsak rudnik s svojimi delavci posebej pogaja.

Baldwin sam, angleški ministrski predsednik, bi bil šel v marsičem nasproti delavstvu, toda videl je razpoloženje pri svojih konservativcih, ki bi ga v tem slučaju poglali z vlade. Ta borba dveh svetov je pognala 5 milijonov ljudi v stavko, kakor je še ni bilo. Prej ko ne bodo rudarji in delavci tudi v Evropi nastopili v pomoč svojim angleškim tovarišem.

V plamenu sedanje angleške socialne borbe žari že ves svet. Kaj utegne zubelj pokončati? Ali stare predpravice ali komaj začeto stavbo nove dobe?

Bojni prapor se dvigne.

Pa pustimo ta razmišljanja. Pogajanja za morebitno pomirjenje so se vlekla še preko nedelje in ponedeljka. V zbornici in po ministrstvih, kjer so stalno pri telefonih, so se vršila pogajanja. Osrednji odbor delavskih združenj je imel nepretrgano sejo. Thomas in Mac Donald sta v zbornici še zadnji krat skušala prepričati, da išče delavstvo v svojih pravic. Prosila sta, naj podjetniki vse delavce, ki so jih kratkomalo poglali na cesto, pokličejo spet na delo. Toda nič!

V ponedeljek je poslala vlada voditeljem delavstva vlogo, kjer zahteva, naj najprej ukinejo vse pravice za glavno stavko, če hočejo, da se pogajanja nadaljujejo. Delavstvo tega predloga ni sprejelo, ker bi šlo razoroženo proti svojemu nasprotniku. S tem so sneli z droga belo zastavo in dvignili bojni prapor. Na glavnem zborovanju se je delavstvo z ogromno večino izreklo za stavko.

Kralj je prišel v London in pozval domov tudi prestolonaslednika, ki se je z letalom vrnil iz Francije. S svojo navzočnostjo hoče kralj ublažiti strasti, ki naraščajo kot hudournik. Listi pišejo, da je to najtežja doba za Anglijo izza padca Stuartovske kraljeve hiše.

Pod pezo stavke.

V teh težkih dneh je vlada prisiljena, da prime z železno roko za krmilo. Seveda bodo ti ukrepi le začasni, a vendar je svobodoljubni

Anglež zelo prizadet. Policija sme na ulici vsakogar ustaviti in preiskati, brez sodnega dovoljenja sme odrediti hišne preiskave, naložila je gotove cene živlom, prepovedano je pod strogo kaznijo vsako trošenje premoga v svrhe, ki niso nujno potrebne. Večina zabavišč in gledišč se bo torej morala zapreti. Razdeljevanje živil je pod strogim nadzorstvom posebne komisije. Pošta ne deluje hitro, ker ne vozijo več vlaki. Prav tako so tudi prekinjene prekomorske zveze. Na kolodvorih se tere k zadnjim vlakom cela truma bogatinov, ki se umičejo v Francijo, da tam počakajo konca teh dni. Toda slabo jim je, ko se čujejo od delavskih voditeljev izjave, da bo trajala stavka pet do šest tednov. V skrbeh so za svoje vrednostne papirje, ki so na borzah že jeli izgubljati svojo vrednost. Razburjenje in negotovost je vsepovsod. Poveča se v Londonu še v večernih urah, ko je razsvetljava do skrajnosti omejena. Po Temzi navzgor pa plovejo počasni bojne ladje in se vsidrajo v pristaniščih. Vojaštvo in mornarji so dobili ostre naboje.

Včasnj so zapustili delo tudi delavci v državni orožarni v Woolrichu. Koj nato je prikorakal vanjo polk v bojni opremi. Ker je vstavljen ves obrat v rudnikih, tvornicah in na prometnih žilah, zbira vlada prostovoljce. Pa je še vse premalo. »Trade Union«, zveza angleškega delavstva, je ukazala, in danes poziva 98 odstotkov vseh angleških podjetij. Bobneč opomin, da je na delavno dlan položen temelj slehernega gospodarstva.

Anglija brez listov.

Najhujše je angleška javnost prizadeta, ker je stopilo v stavko tudi tiskarsko osebje. Prvi signal je bil oddan pri »Daily Mail«. Ob izbruhu stavke je hotelo uredništvo na uvodnem mestu objaviti članek »Za kralja in domovino«, kjer obtožuje stavkujoče, da so revolucionarji. Stavci niso hoteli članka staviti in so odšli. List, ki spada h konservativnim, ni izšel. Danes plapola vrhu mogočne listove palače državna zastava s kraljevim znamenjem. Predvčeranjem je skušala množica vdreti v uredništvo. Šele pred vojaštvom se je razpršila.

Večina listov je prenehala ali pa izhajajo le v skrčeni obliki. Vlada in podjetniki so se naenkrat znašli brez svojih glasil. Brž na to je izšla vladna odredba, ki stavi pod vladno nadzorstvo vse brezžične postaje. Teh se bo vlada posluževala namesto listov, da bo javnost obveščevala o svojih ukrepih in o poteku stavke. »Trade Union« so pa od svoje strani dale v svet izjavo, da bodo vsa brezžična poročila le vladno mnenje. V Londonu je vlada začela izdajati poseben list »British Gazette« v 700.000 izvodih. Toda to število je neznanost, če pomislimo na milijonska angleška velemesta.

Več stavcev in delavcev pa ne more dobiti, čeprav jim obljublja sijajne nagrade.

Tako se je zgodilo prvič v angleški zgodovini, da ni tisk svobodni in da je ta sila, ki je imela na javno mnenje tako silovit vpliv, danes oslABLJENA.

Delavska vzajemnost.

Na stavko so se delavci dobro pripravili. Nemška rudarska zveza

Nov vozni red.

V kratkem bo izšel nov vozni red za železnice. Našim bravcem bomo že pravočasno javili.

Čudno.

V zadnji številki smo objavili žalostno pismo o dveh ponesrečenih rojakih na Bergamaškem Omerili smo tudi nesrečo dveh sodelavcev Italijanov. Milanski »Corriere« pri naša vest o slednji nesreči, o slovenskih žrtvah pa ne črhnje.

Kri za denar.

V Sirijo še vedno pošiljajo Francozi trupe svojih sinov, da ropajo zemljo prostim domačinom. V hudih bojih preteklega tedna so imeli Francozje po angleških poročilih 1500 mrtvih in ranjenih. Mir z Abdel-Krimom se tudi ne bo ustvaril, ker francoski kapital stavi pretežke zahteve. Zato pa bodo še krvaveli francoski in španski polki na afriških pustinjah.

Italijanski tednik v Londonu.

Fašistovska vlada močno skrbi, da ne bi bili zunaj napačno poučeni o stanju v Italiji in njenih namestih. Povsod se ustanovljajo italijanski listi. 1. maja je izšel prvi italijanski tednik v Londonu. V svoji prvi številki pobija mnenje, ki je razširjeno v Angliji, da namerava Italija začeti s kakimi osvoboditvami.

Katedrala sv. Nedelje.

Lani smo popisali grozoviti zločin v Sofiji v katedrali sv. Nedelje, ki je pobral toliko žrtev. Krasna stolnica je bila kup razvalin. Bolgarska vlada je odločila 6 milijonov levov za popravo cerkve. S popravo bodo takoj začeli. Sofijski zločin in razvaline svetišča so bile mogočen opomin vsem tiranom bolgarskega naroda. Cankov je padel, bolgarski narod je ostal.

Za barve gre.

Hindenburg je podpisal odlok, da smejo nemška odposlanstva v inozemstvu razobešati tudi nekdanji nemški državni prapor. Poleg sedanjega črno-rdeče-zlate zastave sme plapolati torej tudi »rajhovska« črno-bela-zlata. Republikanci so vsled tega vsi pokoncu.

Čevljarski jubilej.

V Pragi obhaja 30-letnico svojega obstoja čevljarsko podjetje Bata. To je največje podjetje svoje vrste v Evropi. Zaposluje čez 7000 ljudi in izdelava dnevno preko 45.000 parov čevljev. Obrat pa nameravajo povečati, da bo lahko dnevno izgovorilo 100.000 parov.

Komitsko maščevanje.

V Strumnici na južnem Madeonskem so prava šiba za prebivalce znani komite. To so prvotno pristaši bolgarske stranke, a so se pozneje sprevrgli v prave razbojnice, ki so nevarni srbskemu imetku in življenju. To nadlogo pobijajo kolikor morejo. Vodja protikomitskega gibanja v Strumnici je neki hotelir Kozarević. Pa je to drago plačal. Komite so položili v hotelsko dvorano bombo, ki je vse porušila in precej žrtev zahtevala.

Iz širokega sveta.

Turški »papež«.

V Kahiri so se zbrali poglavarji islamskega sveta, da bi si izbrali novega kalifa, najvišjega verskega poglavarja. V poštev prihajata kot kandidata tudi Kemal paša in Abdel-Krim. Mohamed V., pregnani turški sultan, ki se sprehaja na topli ligurški obali v San Remu, živahno ugovarja novim volitvam, češ, da so ga odstavili sicer kot sultana ne pa kot kalifa. Pristaši raznih turških »papežev« se bodo še grdo kregali.

Proti prezgodnji slavi.

Ministri so sklenili, da se ne smejo postavljati spomeniki in

ulična imena še živim osebam. V veliki navdušenosti se je to že nekod zgodilo. Marsikdo torej ne bo prišel do svoje slave.

Muhasti tečaj.

Zrakoplov »Norge« je komaj predvčeranjem odplul iz Gatična pri Leningradu na tečaj. Nagaja dež in megla. Amundsen je že povedal, da se ne bo mogel ob tečaju izkrcati marveč, da ga bodo kvečjemu od zgoraj dol gledali.

Najstarejši parlament.

L. 1930. bo obhajal parlament na Islandu, otoku ob vstopu v polarno morje, tisočletnico svojega obstanka. Za proslavo tega najstarejšega parlamenta na svetu se pripravljajo velike slovesnosti, h katerim bodo povabljeni vse evropske države.

Kačja kupčija.

Na malajskem otočju plačajo oblastva precejšnjo nagrado za vsako

ubito kačo. Naenkrat so pa oblastva opazila, da je vedno več kačjih morilcev in da je treba izplačevati obilo nagrad. To so raziskovali in našli posebne farme, kjer so zviti domačini gojili strupene kače in ko so dorasle so jih pobili, da so dobili mastno nagrado.

»Suha« Turčija.

Kemal paša je prepovedal svojim podložnikom piti šampanjec in whisky.

Darivne žrtve vulkanu.

Na glavnem otoku Havajskega otočja je začel s strašno silo bruhati vulkan Mauna Loa. Otočani so uverjeni, da se zopet srđi gorski bog. Zato so svečeniki zaukazali, naj se spet vržejo v vulkanovo žrelo človeške žrtve, da se bog potolaži. Strašnega praznovanja ne morejo oblastva preprečiti.

GOSPODARSTVO.

Gospodarska slika iz Vipavske.

Ugleden kmetovalec iz Dornberga nam piše:

Pomlad bo že skoro za nami. Trta je že poglala zarod v katerega stavimo ves svoj up. Vinogradstvo je pričelo vsled novih razmer sicer propadati, a vino je še vedno naš glavni pridelek. Trta kaže do sedaj dobro; zarod je zelo obilen. Toda koliko časa nas še loči od trgatve? Koliko nesreč še lahko pride nad našo trto? Najbolj se seveda bojimo peronosporo in toče. Do sedaj smo imeli zelo deževno vreme; ako bi tako vreme predolgo trajalo, bodo takoj pripravljena ugodna tla za peronosporo. Ta bolezen se sicer da uspešno pobijati s škropljenjem z modro galico, a včasih se pojavi tako nepričakovano, da nima vinogradnik niti časa več, da bi uspešno nastopil proti temu uničevalcu trte. Poleg tega je letos modra galica zelo draga; na drugi strani pa imajo nekateri vinogradi tako nizko lego, da je v deževni letini skoro izključen uspešen boj proti peronospori. Upamo, da nam bližnji dnevi prinesejo nekoliko več solnca.

Neprestano slabo vreme je tudi krivo, da mnogi kmetje še niso utegnili zorati njiv za turšico. Vendar ni še čas zamujen.

Črešnje kažejo letos izredno dobro. Tu pa tam že najdeš kako rdečo. Obeta se živahna kupčija, dasi bo cena gotovo nižja kakor lani. Škoda, da naši ljudje posvečajo premalo pažnje temu viru precejšnjih dohodkov, posebno danes, ko gre z vinsko kupčijo tako slabo. Treba je poudariti, da vendar ta pridelek ne stane nikakega truda. Dobro bi bilo, da bi se cepile le črešnje, ki so pripravne za trgovino; to so v prvi vrsti tako zване »cepljenke«, po katerih vedno povprašujejo izvozniki. Mnogo smo pisali o potrebi organizacije kupčije z domačim sadjem že prejšnja leta, a bilo je vedno zaman. Tako bodo tudi letos romale naše žene z jersbasi črešnjem v Gorico, navadno vsaka zase, na svoje stroške. Tako

pridejo dnevi, ko je goriški trg prenapolnjen in uboge ženice morajo dati črešnje za vsako ceno ali jih pa nesti nazaj domov. Ako se trgovci domenijo med seboj glede cene, zakaj bi se kmetje vsaj toliko ne sporazumeli med seboj, da bi dobavljali na trg vedno le gotovo količino blaga. Ako bi se kmetje enkrat prepričali o koristnosti tega, bi v mnogih krajih prav lahko sprejele organizacijo te kupčije že obstoječe zadruge. A do tega je še daleč kakor je daleč še dan, ko bo kmet zavrnil trenutni dobiček, ki mu ga ponuja trgovec, in nesel blago v lastno zadrugo četudi par stotink ceneje.

Kakor drugod, kjer tvori vino glavni dohodek domačega gospodarstva, se gospodarska kriza vedno bolj veča. Vino bomo letos kmalu razprodali. A če pomislimo, da je bila lanska letina tako slaba, moramo reči, da gre s kupčijo počasi. Nič čudnega. Saj prihaja v deželo vedno več italijanskega vina, ki je navadno ponarejeno. A gostilničarji ga kljub temu lahko razprodajo, ker je ceneje. Navadno pa se naše vino meša z drugimi italijanskimi vini in potem prodaja pod našim imenom. Proti temu bi morali nastopiti z vso energijo!

Ravno radi hude gospodarske stiske so pričeli naši ljudje zapuščati svojo rodno grudo. Tu ne gre samo za posamezne člane družine, ampak za cele družine, ki prodajo tukaj vse premoženje in se izselijo. V zadnjem času sili vse v Banjaluko kakor bi bila tam obljubljena dežela! Malokdo računa z resničnimi razmerami v onih krajih, malo kdo pomisli, da bo moral začeti tam čisto znova. Mnogo jih je tudi, ki gredo za slepo srečo in mislijo, da bodo živeli bolj »nalahko«, brez dela. Iz Banjaluke prihajajo o nekaterih žalostna poročila. Tako sta n. pr. dva iz D. prodala vse svoje, a sta skoro ves izkupiček zapravila, predno sta se sploh pričela pogajati za novo zemljo. Tudi tu velja pregovor: Previdnost je lepa reč.

Kaj je novega na deželi?

Iz Št. Mavra.

V nedeljo dne 9. maja 1926 ob 5. uri popoldne bomo imeli prvič pri nas javno prireditve, pri kateri nastopi naše društvo s sodelovanjem bratskih društev. Kdor se hoče pošteno zabavati in imeti prav lep majniški izlet, naj pride v nedeljo popoldne v Št. Maver. V slučaju slabega vremena se bo vršila igra na praznik, dne 13. maja ob isti uri popoldne in z istim sporedom.

Dornberg.

V nedeljo popoldne ob petih se bo predvajala v posojilnični dvorani krasna žaloigra »Svetiljka na oknu«. Igra je izvirno delo, ki še

ni bilo doslej igrano. Kot gostje dornberške »Čitalnice« nastopijo igralci goriške »Mladike«. Vabimo posebno naše igralce iz okoliških društev, da si ogledajo to vprizoričev. Vstopnice se bodo dobile po običajnih cenah ob vhodu.

Vrtožba.

Prihodnjo nedeljo 9. t. m. ob 3. uri pop. se bo vršila pri nas šolska veselica z bogatim sporedom. Prijatelji, ljubitelji mladine in naš predka: Dobro došli!

Števerjan.

V torek 4. t. m. na praznik sv. Florijana smo imeli pri nas izred-

no slavlje: posvetili smo novo cerkev. Na predvečer je prinesel prevzvišeni knezovnadškof, kakor je običajno, relikvije svetnikov. Verniki so potem celo noč čuvali in molili pred njimi. Zjutraj, ko je sivolasi vladika prišel k nam, se je ob 8. uri vršil slovesni sprejem. Ob navzočnosti številnega občinstva, učiteljstva, šolske mladine in orožnikov so pozdravili nadškofa g. kurat., g. župan in mala deklica, ki mu je poklonila šopek krasnih nageljnov. Nadškof se je prisrčno zahvalil in poudaril zlasti veliko važnost dneva. Potem se je vršila slovesna posvetitev, ki je zelo dolgo trajala. Občudovali smo nenavadno čilost in svežost prevzvišenega, ki je vodil obređe in imel na množestvilne vernike tudi lep, posmemben cerkven nagovor. Razlagal je globoki zamisel izvršenih obredov ter prav očetovsko svaril pred raznimi pogubnimi razvadami. Cerkevno slavlje je zaključila sveta maša, ki jo je okrog poldneva bral domači g. kurat.

Sv. Lucija.

(Pogreb »Antonije Šavli.«) — V torek zvečer so pripeljali truplo pok. lomske učiteljice, Tončke h Sv. Luciji. Kljub slabemu vremenu se je razvrstil veličasten sprevod ob nepričakovano veliki vdeležbi. Pogrebni sprevod je vodil domači g. župnik v spremstvu č. gg. Piska, Podbrščka in Semiča, hoteč s tem počastiti preblago pokojnico. Iz Tolmina so prišli g. šolski nadzornik z gojenci in profesorji učiteljšča ter učiteljstvo ostalih tolminskih šol. Istotako so od blizu in daleč prihitali pospremit svojo tovarišico gđ. učiteljice in gg. učitelji, katerim so se pridružili v zelo velikem številu domačini in drugi mnogoštevilni prijatelji in znanci. Posebno častno je bil zastopan Lom. šolski otroci in njihovi starši s č. g. kuratom Piskom, učiteljstvom in lomskim »Prosvetnim društvom« so prihitali s tužnim srcem izkazati zadnjo čast svoji ljubljene učiteljici in dobrotnici. V sprevodu je bilo več krasnih vencev »Tolminskega učiteljskega društva«, venec lomskih šolskih otrok, venec »Prosvetnega društva v Lomu«, venec učiteljšča tolminskega in zraven tega so posamezne skupine nosile še krasne šopke. Nagrebni govori so bili 4. Govorili so domači g. župnik, č. g. Pisk, g. Rakovšček in še neka gđ. učiteljica. Domači pevski zbor je zapel pod vodstvom g. Zdravkote Muniha 3 ganljive pesmi.

Splošni veličastni vtis žalostnega pogreba je pa ta: tako časti ljudstvo svoje ljubljence in dobrotnike!

Tebi, ljuba Tončka, pa večni mir in pokoj in ljubezen naša — na veke!

Temnica.

V nedeljo dne 16. maja ob 3. popoldne priredi tukajšnja mladina v krasnem gozdu trepetličju ob cesti med Lipo in Temnico Meškovo štiridejanko »Stari in mladi«. Med odmori svira godba.

Slap ob Idriji.

Za zadnjo nedeljo 2. t. m. napovedana ponovitev »Miklove Zale« je bila od podprefektore prepovedana. Zato se bo vršila ponovitev v nedeljo dne 9. t. m. z istim sporedom. Pridite!

Slap pri Vipavi.

Tukajšnje »Slov. izobr. društvo« priredi v nedeljo 9. t. m. in na vnebohod dne 13. maja vsakokrat ob 4. uri popoldne, veselico s sledečim sporedom: 1. F. Petrarca: »Soneto«, itl. deklamacija. 2. L. Turšič: »Pomladna balada«, deklamacija. 3. Wilhardt: »Bele vrtnice«, igra v štirih dejanjih. 4. I. Laharnar: »Po zdrav rožicam«, poje moški zbor. — Prireditve se bo vršila ob vsakem vremenu pri g. K. Bonetu št. 43. Prijatelji poštene zabave pridite, ne bo vam žal!

Lom.

(Prosvetno društvo v Lomu svoji članici Antoniji Šavli iz Sv. Lucije.)

Vse brsti in se budi k novemu, kipečemu življenju. Jablana odpira svoje prve cvetne čaše in se sklana k Tebi, cvetka med cveticami. Zvončki in lilije se vzdigujejo in vse cvetke se vesele s Teboj življenja, lepote, upanja . . .

Štirinajst dni je, odkar je udaril mrtvo in trdo glas zvona na vso to mlado življenje, da je cvetje vstrepetal in se stisnilo v žalosti. Niso mogle verjeti cvetke, kar je pravil zvon: »Cvetka Tončka se je zadnjič poslovila od vas in odšla za vedno.«

Tudi nam Tvojim sočlanom se zdi ta vest pretežka in neverjetna. In vendar stojimo ob odprtem grobu, v katerega so položili Tebe, vso mlado, polno dušne lepote in čistih idealov. Komaj štirinajst dni je, odkar si se poslovila od večerne šole našega fantovskega krožka. Tudi od sester v dekliskem krožku si se poslovila ne vedoč, da se ne boste videle nikoli več.

Draga Tončka! S svojim tihim in pridnim značajem si si sama postavila največji spomenik v srcih vseh članov za vedno! Globoko žalostni plakamo ob Tvojem grobu, žalostni, ker nam ginejo tako čisti slovenski biseri.

Vedrijan.

Vendar! Tudi v našem Vedrijanu se je po dolgem omahovanju ustanovilo prosvetno društvo. Vedrijanci so se zavedli, da jim je danes potrebna krščanska in narodna prosveta. Z novim društvom smo tudi mi starši zadovoljni, ker vemo, da bo naša mladina imela od tega koristi. Upajmo, da bomo Vedrijanci zdaj kaj več lepega dosegli. Samo treba se je držati reda, pravil in poslovnika. Torej, fantje in možje, žene in dekleta, oklenimo se novega društva, ki bodi v ponos Vedrijanu in Brdam.

Idersko.

Lepo je zdaj v naravi, pa mi je ne občudujemo, ker nas davki tarejo kot pod grofom, da krivimo hrbet do tal. Pa pustimo to tarnanje in preidimo k vaškim razmeram. Kljub vsem težkočam, ki jih imamo pa se v naši vasi zelo zelo mnogo popije. Pa se prašajmo, kje dobi denar staro in mlado, ki je vse navdušeno za dobro vinsko kapljico, pardon, beseda ni prava. Gosstličarji: preskrbite si vsaj dobro vino; točite naša vina ne pa tuja, podpirajte naše vinogradništvo, ne obračajte našim ljudem hrbet. 18. aprila stopim v gostilno, ko prestopim prag, uzrem v svoje veliko začudenje pri veliki mizi 15—16 letne fantiče, ki so igrali karte. Očetje in matere ali ne vidite, kaj delajo vaši otroci, taki fantje spadajo že ob 8. uri v posteljo ne pa v gostilno. Kaj bo, ko bodo ti otroci zrasli v može ali ne bo to družba pijancev in kartavcev namesto da bi bili dobri, pošteni možje, ki bi znali braniti naše narodne pravice?! Starši, vzemite si ta opomin k srcu.

Iz Ložic.

Iz naše vasi se redko kdaj kaj sliši. V našo vas je prišla taka bolezen, da se hoče vse oženiti, mladi in stari. Ni tako velika vaš pa ima zdaj po veliki noči že 7 parov in še se govori o novih. Sicer je vreme bolj slabo, a za »ohceti«, je dobra letina.

Postojna.

Poleglo se je deloma vznemirjenje po zadnjih groznih dogodkih v Prestranku. Žalostne velikonočne praznike smo obhajali, neizrečeno žalostne. Kamor si šel, tam se je govorilo o zločinu v Prestranku, ki so ga povročili znani razbojnik. Še vedno se nam zdijo sanje, da je mogoče slično dejanje onih mož — Postojnčanov. In res je bilo: pričala so mrtva trupla . . . Radi bi pozabili na žalostne dogodke, zato ne bomo nadalje govorili o njih. Mirna Po-

stojna je bila prizadet . . . Več dni je bila zastražena po dnevi in ponoči od orožnikov. Dan na dan je bilo pričakovati kakih izbruhov, ki so bili skrbno zabranjeni od oblasti. Na tem mestu smo hvaležni g. podprefektu cav. Orlandiju, ki je skrbel, da se je ohranil mir in je preprečil izgrede. V ta namen je dal zastražiti tudi spomenik pesnika Vilharja. Preteklo nedeljo je bil pa kljub temu oskrunjen. Po dnevu, ob popoldanskih urah so zlezli nekateri »korenjaki« na spomenik in polili oprsje s črnolom. Z vrvjo so mu zvezali glavo in s pomočjo njihovih avtomobilov so ga hoteli podreti. K sreči je bil kmalu na mestu g. prefekt, ki jih je prepričeval, da ne ravnajo prav, nakar so odnehali in odrinili v Trst. Vsled prestranskih dogodkov, morajo sedeti v ječi v Trstu Postojnčani Ivan Kogej in Silvio Smrdù, ki jih smatramo za popolnoma nedolžne, ker o dogodkih nič ne vedo. Želimo in prosimo, da bi oblastva pospešila preiskovanje in priznala nedolžnost naših fantov in jim vrnila zaslužen prostost.

Mar. družba priredi na vnebohod dne 13. t. m. v dvorani kinematografa igro tridejanko »Užitkarji« in šaloigro »Zamorec«. Prva predstava se bo vršila ob 3.30 druga ob 8. uri zvečer. Vabljeni ste k obilni udeležbi.

Idrijske novice.**Smrt.**

V petek, dne 30. aprila je v goriški bolnici umrla 18 letna Otilija Rupnik. N. v m. p. Ostalim sožalje.

Poroka.

Danes se poroči g. Albin Vončina, učitelj, z g.čno Fanči Grudnovo. Bilo srečno.

Sp. Idrija.

V nedeljo popoldne je bil tu ob udeležbi ogromne množice svečan pogreb gospe Katarine Svetličič, soproge gostilničarja in usnarja. Nič hudega sluteč se je podala k svoji omoženi hčerki g.e Milki v Milan, kjer jo je zadela srčna kap in je umrla. V soboto so jo prepeljali domov. Pokojnica je bila dobra in blaga, kar je tudi pričal res lep pogreb. Želimo ji večni pokoj, globoko užaloščeni družini doma, kakor tudi prav posebno g.e Milki, ki se vsled bolezni ni mogla vrniti iz Milana pa naše prav iskreno sožalje.

Pozdrav iz daljnih krajev.

Mnogo srčnih pozdravov iz Collecchio vsem znancem, prijateljem, naročnikom G. Straže, posebno pa Koritničanom in Grahovcem in cenjeni G. Straži, ki mi prinaša še precej redno novice iz domačih krajev. Imam se dobro, zdrav sem kot riba. O priliki kaj več. — Sorli Ivan, železničar, Collecchio 14, prov. Parma.

Listnica Kmetsko-delavske zveze in političnega društva »Eдинosti« v Gorici.

1. Kav. Cir. in Kol. Val., Avče: Vložili smo v soboto 1. maja rekurz proti obdačenju in proti kazni pri finančni intencenci v Trstu.

2. Bizj. Ant. in Bizj. Leopold, Rihemberg: Vložili smo za Vas rekurz proti hišnemu davku pri finančni intencenci v Vidmu.

3. Kogovšček Iv., Zadlog: V Vaši zadevi bomo posredovali pri zaskladnem nadzorništvu v Vidmu.

4. Leskovic Mart., Podkraj: Vložite prošnjo potom županstva.

5. Š. F., Čepovan: Pojdite na županstvo in naprosite ga, da vložijo prijavo v imenu vseh opravičencev. Če pa bi županstvo ne hotelo vložiti prijave, zglasite se čim prej v tajništvo.

6. Troha L., Vel. Žablje: a) Glede pokojnine ni mogoče pomagati;

b) glede vojne odškodnine zglasite se ob priliki v tajništvo.

7. Mikuž M., Črni vrh: Vložite prošnjo potom županstva. Pravico do pokojnine imate.

8. Bog. Br., Cerkno - Straža: Pošljite nam natančne podatke glede Guzelj Fr., na kar bo tajništvo posredovalo.

9. Mikuž Anton, Črni vrh: Vašo zadevo je tajništvo izročilo poslanecu Besednjaku.

10. Jož. Marcola, Breginj: Vložite čimprej prošnjo za priznanje pokojnine potom županstva.

11. Kuštrin I., Podmelec: Tajništvo je osebno posredovalo pri finančni intencenci zaradi likvidacije vojne odškodnine. Vaši konkordati bodo v kratkem likvidirani.

12. Bele Jožef, Šempas: Tudi za Vas je tajništvo osebno posredovalo pri tržaški financii. O zadevi ne bo odločala finančna intendencia, temveč finančno ministerstvo.

13. Franč. Andrej, Bilje: V Vaši vojno odškodninski zadevi je tajništvo osebno posredovalo pri tržaški financii zadeva bo najbrže v kratkem rešena.

14. Komavli Ant., Pevma: Posredovali smo glede vojnoodškodninske razlike, ki Vam pripada osebno pri finančni intencenci v Trstu; razlika Vam bo najbrže v kratkem izplačana.

15. Skupini K. D. Z. v Bovcu: a) V zadevi Mlekuž Marije smo pisali Federale v Benetkah; b) Postopanje podjetja in delavcev pri iskanju železja je protizakonito in podjetje je odgovorno za vso nastalo škodo. Ljudje naj zahtevajo odškodnino potom županstva. Mi od svoje strani bomo tudi posredovali. *Tajništvo.*

Listnica uredništva.

I. M. Vedrijan: Vašega dopisa ne razumemo. Kolikor ga pa razumemo je preveč oseben za naš list.

A. R., Idrija: Slično poročilo došli, kakor razvidite iz lista, tudi od druge strani. Hvala lepa!

RAZPIS SLUŽBE.

Natečaj za podelitev tajniške službe v občini Števerjan v Brdih je podaljšan do 15. maja t. l.

Predpisani dokumenti in pripustitvena taksa 50 lir.

Župan: Karol Prinčič, l. r.

Dne 16. maja ob 3. popoldne bo v Velikem Dolu pri Komnu pred vikarišcem

JAVNA DRAŽBA

za prevzete zidarskega dela za prekritev cerkve in zakristije, za pobeljenje istih in zvonika.

Pozor živinorejci! Stalno službo išče že priletel moški kot hlapec pri goveji živini ali kot delavec na polju. Miha Laharnar, Ponikve, p. Slap ob Idriji.

Iščem družabnika, da bi mogel razviti svojo obrt. Garancije imam 60 tisoč. Podjetje upravlja podjetnik sam. Podjetje je v najboljšem razmahu. Pisati: Blasich — Via Battisti — Udine.

TROPINOVEC,

pristni, dobite vedno v vsaki množini pri »Zadružni žganjekuhi« v Dornbergu

Teod. Hribar (nasl.) - Gorica
CORSO VERDI 32 - - (hiša Centr. Posoj.)

Velika zaloga češkega platna iz znane tovarne Regenchart & Raymann, vsakovrstno blago za poročence kakor tudi velika izbira moškega in ženskega sukna.
Blago solidno! Cene zmerne!

Kdor ne bo škropil breskev s trskami »Quassia«, mu bodo listne uši uničile ves pridelek. Trske prodaja »Vinoagraria« Gorica, Piazza Vittoria (Travnik) 4.

Dve sobi oddam takoj v najem. Št. Peter pri Gorici št. 221. Istotam je koza breja za 120 lir.

Na prodaj je posestvo obstoječe iz enonadstropnega gospod. poslopostva, zemljišča, travnika, njiv in gozda. Več pove občinski urad v Dornbergu.

Lloyd Sabaud.

Prihodnje vožnje:

v Severno Ameriko:

»Conte Rosso« 18. V. 1926.
 »Conte Biancamano« 28. 5. 1926.

Iz Genove v Njujork v 9. dneh;

v Južno Ameriko:

»Principessa Giovanna« 18. 6. 1926.
 »Conte Verde« 26. 6. 1926.
 »Principessa Maria« 29. 7. 1926.

Iz Genove v Buenos Ayres v 13½ dneh;

v Avstralijo:

»Re d'Italia« 22. 6. 1926.

Informacije daje in sprejema prednaročila na vozne listke zastopnik
 F. Rosich, Gorica,
 Via Contavalle št. 4.

Zdravnik za zobe in usta**Dr. LOJZ KRAIGHER**

sprejema vse dni v tednu v Gorici, na Travniku št. 20 ob sobotah in nedeljah pa tudi v Ajdovščini šte. 146 nasproti Ljudskemu vrtu.

ZOBOZDRAVNIŠKI ATELJE**ROBERT BERKA**

Gorica, sedaj Corso Verdi 36.

Lastnik se je specializiral na Dunaju, bil več let asistent zobozdravnika dr. ja Pikla. Laboratorij otvoren že leta 1918. — Sprejema od 9. do 12. in od 2. 6., ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. —

Röntgenologični zavod

za zdravljenje in diagnostiko

primarija Dr. A. DE FIORI

v GORICI, CORSO VITT. EM. III. št. 14
 SPREJEMA OD 9 - 12 IN Z - 4

Zobozdravnik

Dr. L. MERMOLJA

GORICA - - Travnik 5/II.
 (Piazza della Vittoria)